

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการ (Process) ที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติการเพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม จึงเป็นกิจกรรมของผู้ปฏิบัติงาน การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป้าหมายคือการพัฒนางานและพัฒนาคน โดยมีความรู้เป็นเครื่องมือ มีกระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ เป้าหมายหลักของการจัดการความรู้ มี 3 ประการคือ เพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคน พัฒนาผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อการพัฒนาฐานความรู้เป็นการเพิ่มพูนความรู้ หรือทุนปัญญาของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งช่วยทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีศักยภาพในการฟันฝ่าความยากลำบาก หรือความไม่แน่นอนในอนาคตได้ดีขึ้น การจัดการความรู้จึงเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่มีอยู่หรือภูมิปัญญาของตนนั้นไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (วิจารณ์, 2547) ซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป้าหมายคือการพัฒนางานและพัฒนาคน โดยมีความรู้และกระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ

ศูนย์ข้าวชุมชนเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรื่องข้าว โดยเฉพาะด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน ทั้งนี้ได้ดำเนินการร่วมกับเกษตรกรทำนาในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรทำนามีรายได้เพิ่มขึ้น ต่อมาภายหลังได้มีการปฏิรูประบบราชการและได้มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในปี พ.ศ.2549 เพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกร โดยเริ่มจากการส่งเสริมให้เกษตรกรทำนารวมกลุ่ม พร้อมกับสนับสนุนการจัดตั้งเป็นศูนย์ส่งเสริมและผลิตข้าวชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรทำนามีการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้เองเพียงพอและต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการผลิตข้าว โดยเน้นการสนับสนุนให้เกษตรกรทำนามีส่วนร่วมในด้านการจัดการด้วยตนเอง อีกทั้งสร้างเครือข่ายไปสู่เกษตรกรทำนารายอื่นๆ โดยมีเจ้าหน้าที่ของกรมคอยเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ ตั้งแต่เริ่มทำการเพาะปลูกไปจนถึงการจำหน่ายและกระจายเมล็ดพันธุ์ สำหรับชนิดพันธุ์ข้าวที่ทำการผลิตขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก (กรมการข้าว, 2550)

ในอำเภอแมริมเกษตรกรมีการปลูกข้าวในทุกตำบล โดยตำบลเหมืองแก้วมีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด 3,098 ไร่ จากพื้นที่ทั้งสิ้น 37.194 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 23,246 ไร่ โดยมีผลผลิตเฉลี่ย 573.75 กิโลกรัมต่อไร่ จำนวนหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองแก้วทั้งหมด 9 หมู่บ้าน เป็นที่ราบลุ่มทั้งตำบล มีแม่น้ำที่สำคัญคือแม่น้ำปิงไหลผ่านหมู่ที่ 9, 1, 7, 2, 3, 4 และ 5 ไม่มีพื้นที่ป่าไม้ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย โดยเป็นพื้นที่ทำการเกษตรรวมทั้งสิ้น 6,238 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองแก้ว, 2555)

ประชากรในพื้นที่มีอาชีพหลักคือการผลิตข้าว และอาชีพรองคือรับจ้างทั่วไป โดยส่วนมากเกษตรกรทำนาในตำบลเหมืองแก้ว มีจำนวนมากที่ได้ผลผลิตข้าวมากที่สุด 950 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ยังมีเกษตรกรที่ได้ผลผลิตข้าวอยู่ที่ 280 กิโลกรัมต่อไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองแก้ว, 2555) ผู้วิจัยมีข้อสงสัยว่าเกษตรกรมีการจัดการความรู้ด้านการผลิตข้าวอย่างไร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกันอย่างไรบ้าง จึงได้ทำการศึกษาว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีการสร้างความรู้ด้านการผลิตข้าว การแสวงหาความรู้ด้านการผลิตข้าว การปรับใช้ความรู้ด้านการผลิตข้าว การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการผลิตข้าวกันในชุมชนอย่างไรบ้าง

การวิจัยในครั้งนี้คาดว่าจะทำให้ทราบถึงปัญหาในการจัดการความรู้เรื่องการผลิตข้าวของเกษตรกรในตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการผลิตข้าวของเกษตรกรต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้เรื่องการผลิตข้าวของเกษตรกรในตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการความรู้เรื่องการผลิตข้าวของเกษตรกรในตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับกับการจัดการความรู้เรื่องการผลิตข้าวของเกษตรกรในตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
2. ได้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการความรู้เรื่องการผลิตข้าวของเกษตรกรในตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

1.4 นิยามศัพท์

การจัดการความรู้ หมายถึง การสร้างความรู้ แสวงหาความรู้ ปรับใช้ความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการผลิตข้าวของเกษตรกรในตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

การปรับใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง การปรับใช้ความคิดของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเพื่อนำมาประยุกต์ในการผลิตข้าวของเกษตรกรในตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved